

Förord

Utmaningarna med kommunpolitik är att den politik som förs har stor och direkt betydelse för de som bor, verkar och lever i kommunen. De politiska beslut som tas påverkar invånarnas vardag, när det till exempel gäller äldreomsorg, skola, föreningsliv, byggnation, kultur- och föreningsliv. Det innebär att när en budget tas fram blir det mesta viktigt. Satsningar och effektiviseringar får en direkt konsekvens utifrån en föreslagen budget. En budget är inte bara beroende av de intäkter som fås genom den kommunala skatten utan också av statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet. Inför denna budget har dessa två faktorer påverkat Bollebygd på olika sätt. Det finns pengar beslutade av regeringen som gynnar Bollebygd, men det finns också det som missgynnar.

Det finns till exempel statliga medel som tillförts kommunen riktat mot äldreomsorg. På andra sidan får Bollebygd betydligt mindre ur det kommunala utjämningsystemet. Denna minsknings konsekvens, innebär i denna budget tyvärr att ett effektiviseringskrav om en procent måste påföras nämnderna.

Den gemensamma budgeten från Socialdemokraterna och Miljöpartiet tar i huvudsak sikte på dessa områden; Äldreomsorg, samhällsutveckling, miljö, föreningsstöd och ungdomsgård.

Det statliga stödet benämnt äldrelyftet låter vi dessa oavkortat gå till äldre, då den pågående pandemin visar att det behövs stora framtida satsningar inom detta område. De äldre som med hårt arbete byggde Sverige starkt ska ha rätt till en fin och värdig tid på ålders höst. Lika viktigt är att den personal som sliter i denna viktiga verksamhet ska få möjlighet till fast anställning och ett utvecklande arbete.

För att invånarna i Bollebygd även i framtiden ska bo bra, leva gott och länge behöver satsningar göras på miljö-, hållbarhet- och samhällsutveckling. Budgeten tillför avsevärda ekonomiska medel till personalförstärkningar för Samhällsbyggnadsförvaltningen. Allt för att det ska finnas resurser för att planera framtida skola, äldreboende och nya bostäder. I samband med arbetet behövs även strategier för hållbarhet och miljö arbetas fram, vilket medför att resurser tillförs denna viktiga framtidsfråga. Arbetet med klimatsmarta bilar och laddinfrastruktur påbörjas, med mål om en klimatneutral kommunal fordonsflotta 2025.

Bollebygds föreningar är grundstommen i aktiviteter för ungdomar och aktiva äldre. Här görs en historisk satsning med ett fördubblat aktivitetsstöd och en tillfällig satsning på bygdegårdar och utvecklingsgrupper. Under pandemin har föreningslivet drabbats hårt, men hårt arbetande ideella eldsjälar som kämpar på för att aktivera sina medlemmar, samtidigt som de får ta hand om en många gånger sviktande ekonomi. Dessa föreningar förtjänar kommunens stöd och vi tillför därför ekonomiska medel. Vi tillför även ekonomiska medel för att påbörja planeringen av en skatepark utomhus.

När det gäller skolan startas en grundsärskola. Medel tillförs där för nödvändiga personalförstärkningar samt ekonomiska resurser till investeringsbudgeten. Vi tillför resurser för hyra av tillfälliga moduler för klassrum och en matsal för grundskoleleverna.

De som dagligen arbetar inom Bollebygds kommuns ansvarsområden ska ha en god arbetsmiljö, känna stolthet och kunna försörja sig på sitt arbete. Vi vill därför att heltid ska vara norm och deltid en möjlighet. Därför ska tillräckliga resurser avsättas för att förverkliga det avtal som slutits mellan arbetsmarknadens parter i denna fråga.

Vi är övertygade att Bollebygd även i framtiden ska vara platsen där vi bor bra samt lever gott och länge. Vi ser denna budget som ett litet steg mot denna vision.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet

Vision

Bollebygds kommuns vision 2025

Bollebygd – kommunen där vi bor bra och lever länge

Bollebygd med 12 000 invånare är en attraktiv kommun. I Bollebygd är människorna trygga, stolta, självständiga men också mycket måna om gemenskapen. Entreprenörsandan är ett signum för den trevliga kommunen. Snabba och miljövänliga förbindelser till Göteborg, Borås och Göteborgs Hamn gör Bollebygd till en plats nära världen.

Boende i Bollebygd ingår i en av Sveriges största arbetsmarknadsregioner. Det lilla samhället gör vardagen enkel. Med ett levande centrum, mångfald i boendeformer, böljande landskap och bra utbud av samhällsservice känns det härligt att bo i Bollebygd.

Styrmodell

Kommunens styrmodell beskriver ansvarsfördelning och roller avseende fastställande och uppföljning av mål, gemensamma begrepp, principer för mål, tidplan etc.

Styrmodellen bidrar till att skapa helhetsperspektiv, samordning mellan nämnder samt ökad transparens i kommunens budget- och uppföljningsprocess. En ny styrmodell fastställdes i början på 2016.

Övergripande mål, nämndmål och nyckeltal

Kommunfullmäktige utövar styrning genom att besluta om kommunens vision, övergripande mål, övergripande strategier, strategiskt inriktningsdokument, nämndmål, mål för god ekonomisk hushållning, nyckeltal, driftbudgetramar samt investeringsbudget för styrelse och nämnder. Beslut om nämndmål och nyckeltal gäller i ett år och utgör en del av kommunfullmäktiges budgetbeslut.

De övergripande målen för Bollebygds kommun är

- Ökat arbetsdeltagande
- Trygga och goda uppväxtvillkor
- Åldrande med livskvalitet
- Hållbar livsmiljö

Ökat arbetsdeltagande

Nyckeltal

Arbetslöshet 16-64 år	<3%
Arbetslöshet 18-24 år	<4%
Hållbart medarbetarengagemang	>80
Andel heltidsarbetande i kommunkoncernen	>80%
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel	>81%

Nämndmål

- Vid upphandling ska kollektivavtal och meddelarskydd krävas där detta är relevant. (KS)
- Sjukfrånvaron ska minska, med särskilt fokus på traditionellt kvinnodominerade arbetsplatser. (KS)
- Andel hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av år 2022. (SBN)
- Förbättrad service genom ökad digitalisering. (KS och SBN)
- Förbättra möjligheterna till sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. (SN)

Trygga och goda uppväxtvillkor

Nyckeltal

Barnbokslån i kommunala bibliotek antal/barn 0-17 år	>17 st
Meritvärden i år 9, lägeskommun, genomsnitt 17 ämnen	>225
Elever som deltar i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år	>25%
Anställda i förskolan, andel årsarbetare med förskole examen	>60%
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	<5 st
Elever/lärare (årsarbetare) i kommunal grundskola åk 1-9, lägeskommun, antal	<11 st
Nöjd Medborgar-Index – Förskolan	>65
Andel elever i åk 5 och 9 som känner sig trygga i grundskolan	>90%
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	<100
Brukare inom LSS får bestämma om saker som är viktiga, andel	< 80%

Nämndmål

- Alla elever ska vara behöriga till gymnasieskolan (UN).
- Goda matvanor ska främjas i förskolan och skolan (UN & SBN).
- Tillgången på familjehem, hem för vård och boende och stödboende i egen regi ska öka. (SN)
- Kommunala in- och utemiljöer för barn och unga ska vara giftfria. (SBN)
- Minskad ojämlikhet, brukare inom LSS får bestämma om saker som är viktiga

Åldrande med livskvalitet

Nyckeltal

Utförd och dokumenterade smärtskattningar med validerat instrument sista levnadsveckan, andel	>75%
Brukare med mer än 120 timmar/månad hemtjänst	<2 st
Personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar, medelvärde	<14 st
Antal lägenheter som är trygghetsbostäder/anpassade lägenheter för äldre	>50 st
Andel hemtjänsttagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten	>90%
Andel äldre på särskilt boende som ser fram emot måltiden (måltidsmiljö)	>80%

Nämndmål

- Fler av kommunens lokaler ska vara tillgänglighetsanpassade utifrån genomförd tillgänglighetsinventering. (SBN)
- Antalet trygghetsbostäder/anpassade lägenheter för äldre ska öka. (SN KS & SBN)

Utredningsuppdrag

Utreda hur kommunen kan följa upp och åtgärda ensamhet bland äldre kommuninvånare. I utredningen ska även föreslås lämpliga mål och nyckeltal. (SN)

Socialnämnden ska genomföra en analys av demensenheten med avseende på kunskapen om behoven för yngre personer med demensdiagnos. Verksamheterna och kunskaperna är många gånger baserade på äldre människor med demensdiagnos och deras behov som skiljer sig från yngre. Detta är en grupp som ökar i antal. Jämförelser och studiebesök ska göras med liknande kommuner som har sådan utvecklad verksamhet, och personalen ska involveras i arbetet. Analysen ska presentera förslag på åtgärder för att utveckla verksamheten under de kommande fem åren.

Hållbar livsmiljö

Nyckeltal

Utläckage vattenledningsnäten	<20%
Mängd insamlat hushållsavfall	<410 kg/person
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning inkl. biologisk behandling, andel	>40%
Andel ekologiska livsmedel	>60%
Total kommunal energiproduktion från solenergi	>100 MWh
Andel barn i grundskolan som tar sig till skolan till fots eller på cykel.	>75%
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel	>50%
Skyddad natur totalt, andel	>7%

Nämndmål

- Andel ekologiska livsmedel, av totalt livsmedelsinköp i verksamheterna, ska fortsätta öka och inte understiga 60 % vid utgången av 2022. (SBN)
- Fler säkra och effektiva cykelstråk ska skapas. (SBN)
- Kommunens beredskap för klimatförändringar ska förbättras. (KS)
- Kommunens energiproduktion från solenergi ska öka. Vid alla större ny- och ombyggnationer ska investeringar i solenergi inkluderas. (SBN)
- Antalet kulturaktiviteter i kommunen ska öka. (UN)
- Kommunens fordonsflotta ska göras oberoende av fossila drivmedel i takt med att fordon byts ut, med det långsiktiga målet att samtliga fordon är fossilfria 2025.

Utredningsuppdrag

Samhällsbyggnadsnämnden ska utarbeta en utbyggnadsplan för GC-banor i kommunen så att tilldelad investeringspott för kommunala GC-banor används och GC-nätet byggs ut där det behövs mest. Särskild fokus ska läggas på att barn och unga ska kunna cykla till och från skolorna på ett säkert sätt samt att förvaring av cyklarna vid skolorna kan ske på ett säkert sätt.

Samhällsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att utarbeta en plan för skyddad natur i kommunen så att vi når upp till minst 7 % av kommunens totala yta enligt indikatorer för de globala hållbarhetsmålen.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en plan för beredskap att möta effekterna av ett förändrat klimat.

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram en koldioxidbudget för Bollebygds kommun.

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet "god ekonomisk hushållning":

"Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar."

- Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 1-3 procent av intäkterna för skatter och generella statsbidrag. (KS)
- Över tid ska minst 40 % av kommunens investeringar finansieras med egna medel. (KS)
- All verksamhet ska så långt som möjligt bedrivas inom kommunen. Hemmaplanslösningar ska eftersträvas och ökas kontinuerligt, så att alla kommuninvånare i möjligaste mån kan erbjudas verksamhet i hemkommunen. (UN & SN)

Utredningsuppdrag

Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur resultatmålet kan förändras för att inkludera samhällskostnader av klimatutsläpp från den kommunala organisationen. Kommunens miljöräkenskaper ska utvecklas och införlivas i målen för god ekonomisk hushållning.

Ekonomi

Intäkter under planperioden 2021-2023

En avgörande faktor för intäkternas storlek är antalet invånare i kommunen. Antalet invånare beräknas uppgå till 9 450 den 1:e november 2019, vilket motsvarar en ökning med 23 invånare jämfört med 31 december 2018. Prognostiserade intäkter har tagits fram med hjälp av Sveriges kommuner och landstings (SKL) beräkningsmodell för skatter och statsbidrag. Som grund för budget används SKR:s intäktsprognos från 2020-08-24. Den skattesats som ligger till grund för beräkningen är 21:59.

Skatter och generella statsbidrag 2021-2023 (tkr)

År	2021	2022	2023
Invånare, 1 nov föregående år	9 562	9 636	9 706
Utveckling skatteunderlag %	1,34	3,90	3,95
Förvärvsinkomster, skattekronor	2 226 348	2 313 144	2 404 614
Skattesats	21,59	21,59	21,59
Skatteintäkter	480 669	499 408	519 156
Inkomstutjämningsbidrag	62 746	65 168	67 767
Kostnadsutjämning	-5 546	-5 589	-5 629
Regleringsbidrag	20 818	19 171	16 636
Införandebidrag	3 222	212	0
LSS-utjämning	1 858	1 872	1 886
Fastighetsavgift	20 834	20 834	20 834
Slutavräkning 2020	0	0	0
Äldreomsorgssatsning*	3 769	3 769	3 769
Generella statsbidrag ökning*	6 431	3 216	0
Skatteintäkter och bidrag	594 801	608 060	624 419

*Aviserat i regeringens budgetproposition.

Driftbudgetramar 2021

Aktuell budget

Budgetmodellen har sin start i den aktuella budgetramen som är beslutad för respektive nämnd föregående år i kommunfullmäktige i november.

Indexering

Indexering innebär att förväntade kostnads- och intäktsökningar hanteras genom att nämndernas ramar indexeras. Det finns möjlighet till differentierade index beroende på olika förutsättningar för olika intäkt- och kostnadslag. Det är därför av stor vikt att förvaltningar meddelar inför budgetarbetet om det förväntas skilda indexeringar jämfört med den generella indexeringen som är motsvarande 2 procent för varor och tjänster.

Befolkningsförändringar

Utbildningsnämnden och Socialnämnden kompenseras för ökade volymer inom verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem samt äldreomsorg. För att beräkna ramförändringens storlek används en modifierad enhetskostnad för respektive verksamhet. Enhetskostnaderna korrigeras avseende så kallade overheadkostnader och i vissa fall även lokalkostnader. Tanken är att en ökning eller minskning av verksamhetens volym inte automatiskt för med sig ökade eller minskade kostnader för administration, ledning och lokaler. Detta medför att eventuella förändringar i lokalbehov till följd av volymförändringar hanteras särskilt. I nedanstående tabell framgår vilka prestationer som är till grund för utbildnings och socialnämndens budgetram 2021.

Prestationer	2020	Förändring	2021
Förskola	560	0	560
Fritidshem	570	0	570
Förskoleklass	137	-11	126
Grundskola	1 210	30	1240
Grundsärskola	10	3	13
Gymnasieskola inkl gymnasiesår	365	5	370
Hemtjänstären	230	10	240
Särskilt boende	88	0	88
Boende unga LSS	3	0	3
Boende vuxna LSS	22	1	23
Daglig verksamhet	30	2	32

Effektiviseringskrav

Detta innebär att verksamheterna kan utsättas för rationaliseringskrav. Förändringskravet kan vara ett generellt förändringskrav och därmed påverka verksamheterna i lika omfattning. Det kan också vara differentierat och därmed påverka verksamheter i olika grad. 2021 är förändringsuppdraget 1 % för samtliga nämnder.

Politiska prioriteringar:

Under 2021 tillsätts en miljö- och hållbarhetsstrateg. Som visar att vi förstår den allvarliga situation vår värld och alla Bollebygdsbor står inför om vi inte lyckas med den klimatomställning som är nödvändig att göra. Det syns tydligt i den **gröna** tråd som löper genom hela vår budget. Vi vill även anställa samhällsplanerare, trafikingenjör samt en administratör på samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetet med ett återbruk på Råssa påbörjas.

Vid utbildningsförvaltningen startas en grundsärskola. Medel tillförs för personalförstärkningar samt pengar från investeringsbudgeten. Medel tillförs till hyra av moduler för klassrum samt matsal för grundskolan. Föreningslivet bidrar stort till utveckling och positiv fritid i Bollebygds kommun därför vill vi fördubbla föreningarnas aktivitetsstöd.

När det gäller det äldres vardag tillförs socialförvaltningen hela statsbidraget för äldreomsorg och då på personalförstärkningar. Vi vill även öppna ungdomsgården en extra kväll i veckan för 10 till 12-åringar.

Utredning heltid som norm ansvarar HR-avdelningen att i samarbete med övriga förvaltningar jobba fram en plan för implementering.

Särskild satsning under 2021 går till kommunens bygdegårdar med anledning av intäktsbortfall på grund av coronapandemin med 10 000 kr per bygdegård. Utöver detta ges ett driftsstöd som engångsutbetalning om 5 000 kr till kommunens utvecklingsgrupper.

Samtliga politiska prioriteringar och de ramökningar dessa medför enligt nedan.

Fördubblat aktivitetsstöd till föreningar 200 000 kr.

Grundsärskola två speciallärare med behörighet för särskola och en utbildad stödassistent samt läromedel, 2 000 000 kr.

Hyra för provisoriska lokaler grundskolan, 1 800 000 kr.

Satsning på bygdegårdar och utvecklingsgrupper, 60 000 kr.

Statsbidrag äldreomsorg till personalförstärkningar, 3 800 000 kr.

Öppet för 10 till 12-åringar på ungdomsgården, 175 000 kr.

Heltid som norm 1 000 000 kr.

Samhällsplanerare, trafikingenjör, administratör, miljö- och hållbarhetsstrateg samt återbruk på Råssa återvinningscentral, 2 550 000 kr.

Driftbudgetramar 2020 (tkr)

	Ram 2020	Beslut KS Tekniska justeringar			Prioriteringar	Ram 2021
		Prel 2021	Index 2%	Lön		
Kommunfullmäktige	1 417	1 417				1 417
Revision	891	816				816
Jävsnämnd	50	50				50
Valnämnd	20	180				180
Överförmyndare	780	780				780
Utbildningsnämnden	281 750	277 200	2 350	4 350	1 243	285 143
Socialnämnden	181 220	181 900	550	2 820	2 163	187 433
Samhällsbyggnadsnämnden	38 680	38 000	250	680	2 163	41 093
Kommunstyrelsen	54 400	54 000	550	400	456	55 406
Summa nämnder	559 208	554 343	3 700	8 250	6 025	572 318
Ofördelad budget	1 000	4 000				2 000
Löner	349	17 500		-8 600		8 900
Räntenetto	2 700	2 700				2 700
Pensioner m m	4 000	5 600				5 600
Totala kostnader	567 257	584 143	3 700	-350	0	591 518
Skatter och bidrag**	-575 800	-584 600				-584 600
Äldreomsorg***						-3 769
Generella statsbidrag***						-6 431
Resultat	8 543	5 257				3 283

Investeringsbudget 2021-2023

Särskolan iordningställande av lokaler 2 000 000 kr.

Särskolan yttre miljö 2 000 000 kr.

Etablering av moduler för grundskolan 4 000 000 kr.

10 Laddstolpar för hemtjänstens bilar 1 000 000 kr.

Utreda och påbörja etablering av en utomhusskatepark 200 000 kr.

Bilaga 1

Investeringsbudget (inklusive exploateringar) 2021 samt plan för 2022-2023, belopp tkr

	2021	2022	2023
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansierad verksamhet	84 700	164 000	178 500
varav Fastighet	76 200	150 000	170 000
varav Gata	1 500	7 000	1 500
varav Markinköp	5 000	5 000	5 000
varav Övrigt	2 000	2 000	2 000
Kommunstyrelsen	22 000	22 000	22 000
varav Strategiska markinköp	20 000	20 000	20 000
varav Övrigt	2 000	2 000	2 000
Utbildningsnämnden	2 500	1 500	1 500
Socialnämnden	1 000	1 000	1 000
Delsumma skattefinansierad verksamhet	110 200	188 500	203 000
Samhällsbyggnad, avgiftsfinansierad verksamhet	14 500	14 500	80 500
varav Renhållning	500	500	500
varav VA	14 000	14 000	80 000
Delsumma, avgiftsfinansierad verksamhet	14 500	14 500	80 500
Exploateringar	25 000	25 000	25 000
Totala investeringar och exploateringar	149 700	228 000	308 500

Kommentar: Fr o m 2020 budgeteras inte varje enskilt objekt utan endast en totalram per verksamhet/nämnd.
Posterna innefattar såväl projektering som byggnation.